

Zehra YAMAN

PAY DEFTERİ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR CETVELİ.....	XIX
GİRİŞ.....	1
I. Konunun Takdimi.....	1
II. Konunun Sınırlandırılması ve İnceleme Planı.....	2

BİRİNCİ BÖLÜM

ANONİM ORTAKLIKTA PAY VE PAY DEFTERİ KAVRAMI, PAY DFTERİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ VE PAY DEFTERİ TUTMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

I. Pay.....	5
A. Genel Olarak Pay Kavramı	5
B. Paya Hakim Olan İlkeler.....	10
1. Payın Bölünmezliği İlkesi	10
2. Payın Serbestçe Devredilebilirliği İlkesi	11
3. Payın Senede Bağlanabilirliği ve Etkisi	14
C. Pay Türleri.....	16
1. Nakit Karşılığı/ Ayın Karşılığı Pay	16
2. Oy Hakkı Veren/ Oydan Yoksun Pay	18
3. İtibari Değeri Olan/ Olmayan Pay	19
4. İmtiyazlı Pay/ Adi Pay	22
5. Bedelli/ Bedelsiz Pay	25
6. Devir Şekli Açısından Pay ve Pay Senedi Türleri	25

a. Senede Bağlanmamış Paylar- Kaydi Paylar	26
i. Senede Bağlanmamış (Çıplak) Pay.....	26
ii. Kaydi Paylar.....	27
b. Pay Senetleri	34
i. Hamiline Yazılı Pay Senetleri	35
ii. Nama Yazılı Pay Senetleri	42
(a) Genel Olarak	42
(b) Bağlı Nama Yazılı Pay Senetleri	47
(c) Gerçek Nama Yazılı Pay Senetleri	48
II. Pay Defteri Kavramı ve Pay Defterinde Şekil	49
A. Tarihçe.....	49
B. Genel Hatlarıyla Pay Defteri	52
1. Kanuni Düzenleme	54
2. Terminolojiye ve Kanunun Sistematiğine Dair Öneri.....	57
3. Pay Defterinin Türk Ticaret Kanunu'nda Düzenlenme Şekli...	60
C. Pay Defterinde Şekil	63
1. Genel Olarak	63
2. Sistemler.....	64
a. Fiziki Ortamda Tutulan Pay Defteri.....	66
b. Elektronik Ortamda Tutulan Pay Defteri.....	68
i. Elektronik Kayıt ve Öngörülen Düzenlemeler.....	69
(a) Türk Hukukunda	70
(aa) Türk Ticaret Kanunu'nda Öngörülen	
Düzenlemeler.....	70
(bb) Ticari Defterlerle İlgili Çıkarılan	
Tebliğlerde Öngörülen Düzenlemeler	74
(b) Alman Hukukunda.....	78
(c) İsviçre Hukukunda.....	82
III. PAY DEFTERİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ VE	
UYGULANACAK HÜKÜMLER.....	85
A. Pay Defterinin Hukuki Niteliği.....	85
1. 6762 sayılı ETTK Dönemi.....	85

2. 6102 sayılı TTK Dönemi.....	88
3. İsviçre ve Alman Hukuk Sistemlerinde.....	89
B. Pay Defterine Uygulanacak Hükümler	92
1. Açılış ve Kapanış Onayları.....	94
2. Pay Defterinin Saklanması ve Saklama Süresi	100
3. Hukuki Uyuşmazlıklarda İbraz ve Uyuşmazlıklarda Suret Alınması	102
4. Defterlerin Tümüyle İncelenmesi.....	104
5. Pay Defterindeki Kişisel Kayıtların ve Başkasına Ait Kayıtların İncelenmesi	107
a. Türk Hukukunda.....	109
i. 6762 sayılı TTK Döneminde.....	109
ii. 6102 sayılı TTK Döneminde.....	114
b. İsviçre Hukukunda.....	125
i. 1.1.2023 Tarihli Değişlikten Önce.....	126
ii. 1.1.2023 Tarihli Değişlikten Sonra.....	133
c. Alman Hukukunda.....	138
d. Görüşümüz.....	143
6. Pay Defterinin Delil Vasfı	145
IV. PAY DEFTERİNİ TUTMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ.....	152
A. Yükümlü ve Yetkili Organ	152
B. Pay Defteri Tutma Yükümlülüğünün Başlangıcı ve Sona Ermesi	156
1. Pay Defteri Tutma Yükümlülüğünün Başlangıcı.....	156
2. Pay Defteri Tutma Yükümlülüğünün Sona Ermesi	162
C. Defter Tutma Yükümlülüğünün Devredilip Devredilemeyeceği Sorunu	164
D. Pay Defteri Tutma Yükümlülüğünün İhlali ve Sonuçları	178
E. Sorumluluk.....	182
1. Hukuki Sorumluluk.....	182
2. Cezai Sorumluluk.....	185
F. Pay Defteri Tutulmasını Talep Hakkı.....	188

İKİNCİ BÖLÜM

PAY DEFTERİNİN İÇERİĞİ VE PAY DEFTERİNDEKİ KAYDIN ETKİLERİ

I. Pay Defterinin İçeriği.....	195
A. Pay Defterine Kayıt Konusunda Sınırlı Sayı İlkesinin Geçerli Olup Olmadığı ve Pay Defterine Kaydedilebilecek Hususlar	195
B. Pay Sahipliğinin Pay Defterine İşlenmesinde İçerik.....	202
1. Genel Olarak	202
2. Pozitif Düzenlemeler	207
a. Senede Bağlanmamış (Çıplak) Paylar	209
b. Nama Yazılı Pay Senetleri	214
c. İlmühaber.....	215
C. Diğer Kayıtlar.....	221
1. İntifa Hakkı.....	221
a. İsviçre ve Alman Hukukunda.....	221
b. Türk Hukukunda	223
2. Haciz	231
a. Genel Olarak	231
b. Senede Bağlanmamış Payın Haczinin İİK. m. 89 Hükmüne Göre Yapılıp Yapılamayacağı Sorunu.....	237
c. Haczin Pay Defterine Kaydı	241
i. Senede Bağlanmamış Payın Haczinin Pay Defterine Kaydı	241
ii. Senede Bağlanmış Payın ve İlmühaberinin Haczinin Pay Defterine Kaydı	246
iii. Yargıtay'ın Yaklaşımı	250
iv. Kaydi Payların Haczi ve Pay Defterine Kaydı.....	252
3. Rehin.....	256
II. ANONİM ORTAKLIKTAKİ PAY DEFTERİNE YAPILACAK KAYDIN HUKUKİ NİTELİĞİ VE ETKİLERİ.....	267
A. Pay Defterine Yapılacak Kaydın Hukuki Niteliği.....	267

1. Pay Defterinde Yer Alan Kaydın Kurucu Olduğunu Savunan Görüş.....	271
2. Pay Defterinde Yer Alan Kaydın Açıklayıcı Olduğunu Savunan Görüş.....	277
3. Yargıtay Kararlarının Gelişimi	285
4. Pay Defterindeki Kaydın Hukuki Niteliğine İlişkin Görüşümüz.....	290
5. Bağlı Nama Yazılı Paylarda Pay Defterine Kaydın Etkisi	296
6. Pay Sahipliğinin İspatı Bakımından Etkisi.....	300
III. PAY DEFTERİNDE YER ALAN KAYDIN HUKUKİ ETKİLERİ..	304
A. Pay Defterine Yapılacak Kaydın Ödenmemiş Sermaye Borcuna Etkisi.....	304
1. Ödenmemiş Sermaye Borcunun Pay Defterine Kaydedilip Kaydedilmeyeceği Sorunu	304
2. Bakiye Sermaye Borcunu Ödemekle Yükümlü Kimsenin Tespitinde Pay Defterinin İşlevi	310
3. Bakiye Sermaye Borcunu Ödemeye Çağrıda Pay Defterinin Fonksiyonu.....	317
B. Şirkete Karşı Pay Sahipliği Haklarını Kullanmaya Yetkili Pay Sahiplerinin Tespitinde Pay Defteri	324
1. Genel Kurula Katılma Hakkı Bakımından Pay Defteri.....	328
2. Genel Kurulu Toplantıya Çağrının Yapılış Şekli ve Pay Defteri.....	330
3. Genel Kurula Katılma Hakkına Sahip Pay Sahiplerinin Tespitinde ve Hazirun Cetvelinin Oluşturulmasında Pay Defteri.....	332
4. Pay Defterine Kayıt Sınırlaması, Son Kayıt Tarihi ve Zaman Sınırlı Kayıt Engeli	335
5. Oydan Yoksun Olanların Tespitinde Pay Defteri	349
6. Pay Üzerinde İntifa Hakkı Kurulması Halinde Pay Sahipliği Haklarını Kullanma Yetkisi.....	353
a. Genel Kurul Toplantısına Katılma Hakkı.....	353
b. Oy Hakkı.....	357

c. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı.....	362
--------------------------------------	-----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PAY DEFTERİNE KAYIT BİLDİRİMİ, ORTAKLIĞIN İNCELEME YÜKÜMLÜLÜĞÜ VE BİLDİRİME BAĞLANAN SONUÇLAR

I. Pay Defterine Kayıt Bildirimi	365
A. Kayıt İçin Bildirim Şartı.....	365
1. 6102 sayılı TTK'da Bildirim	369
a. Borsaya Kote Olmayan Nama Yazılı Paylarda Bildirim ...	369
b. Borsaya Kote Nama Yazılı Paylarda Bildirim	370
2. Sermaye Piyasası Kanunu'nda Öngörülen Düzenlemeler	372
a. 2499 sayılı ESPK Döneminde	373
b. 6362 sayılı SPK Döneminde.....	375
3. İsviçre Hukukunda Bildirim.....	383
4. Alman Hukukunda Bildirim	386
B. Bildirimin Hukuki Niteliği	392
C. Bildirimin Şekli, İçeriği ve Süresi	395
D. Bildirimde Bulunabilecek Kişiler	399
1. Payı Devralan Kişi	400
2. Payı Devreden Kişi.....	406
3. İntifa Hakkı Sahibi	409
4. Üçüncü Kişiler	410
E. Bildirimin Bir Zorunluluk Olup Olmadığı	410
II. Bildirimin Anonim Şirket Tarafından İncelenmesi	413
A. Anonim Şirket Tarafından Bildirimin İncelenmesi	
Yükümlülüğü	413
1. İnceleme Yükümlülüğünün Kapsamı ve Süresi	415
a. Olağan Nama Yazılı Pay Senetlerinin Devrinde	
İnceleme Yükümlülüğü	419

i. İsviçre ve Türk Hukuk Sistemi'nde	419
ii. Alman Hukukunda.....	425
b. Bağlı Nama Yazılı Pay Senetlerinin Devrinde İnceleme Yükümlülüğü	428
i. Borsaya Kote Olmayan Nama Yazılı Paylarda İnceleme Yükümlülüğü	429
(a) Payın Devri Halinde İnceleme Yükümlülüğü	429
(b) Payın Kanunen İktisap Edildiği Hallerde İnceleme Yükümlülüğü	431
(aa) Miras Yoluyla İktisap Halinde İnceleme Yükümlülüğü	432
(bb) Eşler Arasındaki Mal Rejimi Hükümleri Gereğince İktisap Halinde İnceleme Yükümlülüğü	438
(cc) Cebri İcra Yoluyla Payın İktisabı Halinde İnceleme Yükümlülüğü	443
(dd) Mahkeme Kararıyla Payın İktisabı Halinde İnceleme Yükümlülüğü	445
(ee) Diğer Hallerde	446
ii. Borsaya Kote Nama Yazılı Paylarda İnceleme Yükümlülüğü	450
(a) Payın Devri Halinde İnceleme Yükümlülüğü	450
(b) Payın Kanunen İktisap Edildiği Hallerde İnceleme Yükümlülüğü	453
c. Gerçek Nama Yazılı Pay Senetlerinin Devrinde İnceleme Yükümlülüğü	454
d. İntifa Hakkında İnceleme Yükümlülüğü.....	454
e. Senede Bağlanmamış Payın ve İlmühaberinin Devrinde İnceleme Yükümlülüğü	455
B. İnceleme Yükümlülüğünün Genişletilip Genişletilemeyeceği Sorunu	456
C. İnceleme Yükümlülüğünün İhlali.....	465
III. ŞİRKETİN BİLDİRİM ÜZERİNE YAPABİLECEĞİ İŞLEMLER..	467
A. Kayıt.....	467

B. Kaydın Düzeltilmesi	469
C. Kaydın Silinmesi.....	470

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

PAY DEFTERİNE KAYIT TALEBİNİN REDDİ

I. KAYIT TALEBİNİN REDDİ.....	471
A. Nama Yazılı Pay Senetlerinde	471
1. Olağan (Devri Sınırlandırılmayan) Nama Yazılı Pay Senetlerinde	471
2. Bedeli Tamamen Ödenmemiş Nama Yazılı Paylarda (Kanuni Bağlam).....	475
3. Esas Sözleşmeyle Devri Sınırlandırılan Bağlı Nama Yazılı Pay Senetlerinde	478
a. Öğretide İleri Sürülen Görüşler	478
i. Bölünme Teorisi	482
ii. Birlik Teorisi	485
b. Borsaya Kote Olmayan Nama Yazılı Paylarda Red Sebepleri.....	488
i. İradı Devirlerde Pay Defterine Kayıt Talebinin Reddi.....	489
(a) Önemli Sebeple Kayıt Talebinin Reddi	489
(aa) Genel Olarak	489
(bb) Ortaklığın Pay Defterine Kayıt Talebini Reddederken Dayanabileceği Bazı Önemli Sebepler.....	497
(cc) Önemli Sebeple Pay Defterine Kayıt Talebinin Reddinin Sonuçları.....	506
(b) Satın Alma Teklifinde Bulunmak Suretiyle Kayıt Talebinin Reddi	507
(c) Devralanın Payları Kendi Adına ve Hesabına Aldığını Beyan Etmemesi	522

(aa) Genel Olarak	522
(bb) Pay Defterindeki Kaydın Silinmesi.....	528
(cc) Kaydın Silinmesinin Şartları	535
(dd) Silme İşleminin Hukuki Sonuçları.....	540
(ee) İntifa Hakkının Pay Defterinden Silinip Silinemeyeceği Sorunu	546
(ff) Hukuka Aykırı Silme İşlemine Karşı Dava Hakları.....	546
ii. Payların Kanunen İntikal Ettiği Hallerde Pay Defterine Kayıt Talebinin Reddi ve Sonuçları.....	548
iii. Kanuni İntikal Hallerinde Ortaklığın Satın Alma Hakkını Kullanması	553
iv. Pay Defterine Kayıt Talebinin Reddinin Pay Sahipliği Hakları Üzerindeki Etkisi.....	558
v. Devre Onay-Pay Defterine Kayıt Talebinin Cevapsız Bırakılması veya Haksız Şekilde Reddi.....	561
c. Borsaya Kote Nama Yazılı Paylarda	566
i. Genel Olarak	566
ii. TTK Hükümleriyle Sermaye Piyasası Kanunu ve İkincil Mevzuat Hükümlerinin Değerlendirilmesi	569
(a) SPK 137/3 Hükmünde Geçen “Pay Defterine Kayıttan İmtina Edilemez” Düzenlemesinin Taşıdığı Anlam ve Devir Kısıtlamalarına İlişkin Hükümlerin Uygulanabilirlik Sorunu.....	569
(b) Kaydi Paylarda Pay Defteri ve MKK Nezinde Tutulan Kayıtlar Arasındaki İlişki	573
iii. İradi Devirlerde Pay Defterine Kayıt Talebinin Reddi.....	582
(a) Yüzdesel Sınır	582
(b) Devralanın Payları Kendi Ad ve Hesabına Aldığını Beyan Etmemesi ve Pay Defterindeki Kaydın Silinmesinin Hukuki Sonuçları.....	587
iv. Payların Kanunen İntikal Ettiği Hallerde Kayıt Talebinin Reddi	594

v. Pay Defterine Kayıt Talebinin Reddinin Pay Sahipliği Hakları Üzerindeki Etkisi.....	595
vi. Haksız Red Kararı	601
B. Senede Bağlanmamış Paylarda ve İlmühaberlerde Kayıt Talebinin Reddi	601
C. İntifa Hakkında Pay Defterine Kayıt Talebinin Reddi.....	606
1. Genel Olarak	606
2. Bağlı Nama Yazılı Paylar Üzerinde Kurulan İntifa Hakkı	607
II. PAY DEFTERİNE KAYIT DAVASI.....	616
A. Pay defterine Kayıt Davasının Hukuki Niteliği ve Şartları.....	620
1. Eda Davası Niteliği.....	620
2. Hukuka Aykırı Red Kararı Verilmesi Halinde Yaptırımın Türü ve İptal Davası Açılıp Açılmayacağı Sorunu	623
3. Dava Şartları	631
a. Maddi Dava Şartları.....	631
b. Usuli Dava Şartları.....	631
i. Dava Ehliyeti	631
ii. Yargılama Usulü	636
c. İspat Yüğü.....	638
d. Mahkeme Kararının Etkisi	639
III. Tazminat Davası	643
IV. Resmi Bir Makamın İzni Olmadan Yapılan Devirler ve Pay Defterine Kaydın Hükümsüzlüğü.....	645
SONUÇ	655
KAYNAKÇA.....	665